

Lausunto

12.08.2024

HEL 2024-009042

Asia: VN/16703/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta vanhuspalvelulain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Pidätekö luonnoksessa esitettyä muutosta kannatettavana?

Ei

2. Onko esitetty muutos toimiva ratkaisu talouden tasapainottamiseksi?

Ei

Jos kyllä, voitte esittää asiaan liittyvät näkökohtanne.

-

Jos ei, voitte esittää vaihtoehtoisia ratkaisumalleja ja muut asiaan liittyvät näkökohtanne palvelujen toteuttamisesta taloudellisesti kestäväällä tavalla.

Helsinki on aiemmissa lausunnoissaan todennut, että henkilökuntamitoitus on yksi mahdollinen keino tavoitella hoitajien määrän riittävyyden turvaamista ikääntyneiden ihmisten ympärivuorokautisessa hoidossa, joskin Helsinki on kiinnittänyt huomiota riittävän siirtymäajan tarpeeseen uudistuksen tavoitteiden saavuttamiseksi, sekä kantanut huolta henkilöstön saatavuudesta. Lisäksi Helsinki on todennut, että mitoituksessa tulee ottaa huomioon myös esimerkiksi asiakkaan tarve, henkilöstön moniammatillisuus sekä osaaminen. Helsinki ei kannata nyt esitettyä muutosta.

Tehtävä muutos ei vahvista Helsingin ja hyvinvointialueiden rahoitusta.

3. Onko esitetty muutos toimiva ratkaisu henkilöstön saatavuuden ja riittävyyden turvaamiseksi?

Ei

Jos kyllä, voitte esittää asiaan liittyvät näkökohtanne.

-

Jos ei, voitte esittää vaihtoehtoisia ratkaisumalleja ja muut asiaan liittyvät näkökohtanne henkilöstön saatavuuden turvaamisesta asiakkaiden palvelutarpeita vastaavalla tavalla.

Lainsäädäntöä on edellisellä hallituskaudella uudistettu tukemaan henkilöstön riittävyyttä ja nykyisessä hallitusohjelmassa on esitetty useita toimenpiteitä, joiden avulla tarvittava henkilöstö iäkkäiden palveluissa olisi mahdollista turvata vuoteen 2028 mennessä. Henkilöstön saatavuuden edistämisen toimenpiteet kansallisella ja paikallisella tasolla ovat oikean suuntaiset, mutta selkeää laskelmaa ei vielä ole siitä, miten pystytään varmistamaan henkilöstö kaikkiin sosiaali-, terveys- ja pelastuspalveluihin.

4. Kuinka suurelle osalla asiakkaista arvioitte vähimmäismitoituksen 0,6 olevan riittävä turvaamaan laadukkaat ja asiakasturvalliset palvelut?

Valitse seuraavista vaihtoehdoista sopivin

-

Voitte esittää 0,6 mitoituksen riittävyyteen liittyviä näkökohtia.

Helsingin kaupunki järjestää henkilöstömitoitusvaateen piirissä olevaa ympärivuorokautista palveluasumista ja laitoshoidtoa (pitkä- ja lyhytaikaista) yhteensä n. 4 800 paikkaa, joista puolet hankitaan ostopalveluna. Tällä hetkellä laki edellyttää ikääntyneiden ympärivuorokautisen hoidon yksiköiltä 0,65 välittömän työn henkilöstömitoitusta. Helsingissä tämä toteutuu.

Henkilöstörakennetta on kehitetty pitkään ja kehitetään edelleen moniammatillisemmaksi. Palveluihin on tehty viimeisen kahden vuoden aikana n. 150 vakanssin lisäys lain vaatiman välittömän työn mitoituksen nostamiseksi. Lisäksi on vahvistettu eri tavoin välillisen työn resursseja. Lakisääteinen henkilöstömitoituksen määrittely ja linjausten jatkuvat muutokset ovat aiheuttaneet lisätyötä palvelujen järjestämisen ja tuottamisen organisoinnille. Henkilöstörakenteen kehittäminen ja resursoinnin suunnittelu sekä ostopalvelujen sopimusten hallinta ja kilpailutusten ennakointi on ollut erittäin haastavaa. Työkuormaa ovat lisänneet myös välittömän työajan laskennan ja raportoinnin muutokset.

Esitetty aikataulu 1.1.2025 on hyvin tiukka muutoksen toimeenpanoon, mutta toteutettavissa. Toimeenpanoon vaikuttavat myös sopimukset palveluntuottajien kanssa ja mahdollisuudet niiden muuttamiseen nopealla aikataululla. Riskinä on, että kustannukset jäävät Helsingin katettavaksi.

Henkilöstömäärässä ja rahoituksessa tulisi huomioida se, että osassa yksiköitä tarvitaan perustellusti 0,6 korkeampi mitoitus. Huomioitava on myös, että mitoituksella tarkoitetaan toteutunutta välittömän työn henkilöstömitoitusta, joka edellyttää suunnitelmissa korkeampaa kokonaishenkilöstömitoitusta.

Laskelmalla kuvattuun yhteisöllisen asumisen kehitysnäkymään on suhtauduttava varauksella. Tavoite 12–25 % osuudesta on epärealistinen.

Teknologian hyödyntäminen tulisi huomioida aidosti osana mitoitusta ja lainsäädännön mahdollistaa, että erityisesti yöaikaan hyödynnettävä teknologia luo turvaa asiakkaille ja vapauttaa henkilöstöresurssia päiväaikaan tapahtuvaan työhön.

6. Voitte esittää muut asiaan liittyvät näkökohtanne muutoksen vaikutuksista.

Lainsäädännön muuttuessa on tärkeää varmistaa myös, etteivät valvovat viranomaiset omassa ohjauksessaan tai ratkaisuisaan noudata lainsäädäntöä tiukempaa linjaa.

Ihatsu Jan
Helsingin kaupunki - Kaupunginhallitus